

(/)

🏠 (/) > Biografier, erindringer (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > One Dollar Man

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/de-danske-foerere>)

One Dollar Man

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 7755

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/one-dollar-man)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/one-dollar-man](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/one-dollar-man)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/one-dollar-man\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/one-dollar-man\)\) **in**](http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

([\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/one-dollar-man&title=\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/one-dollar-man&title=\)\)](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

Ole Sønnichsen: ONE DOLLAR MAN

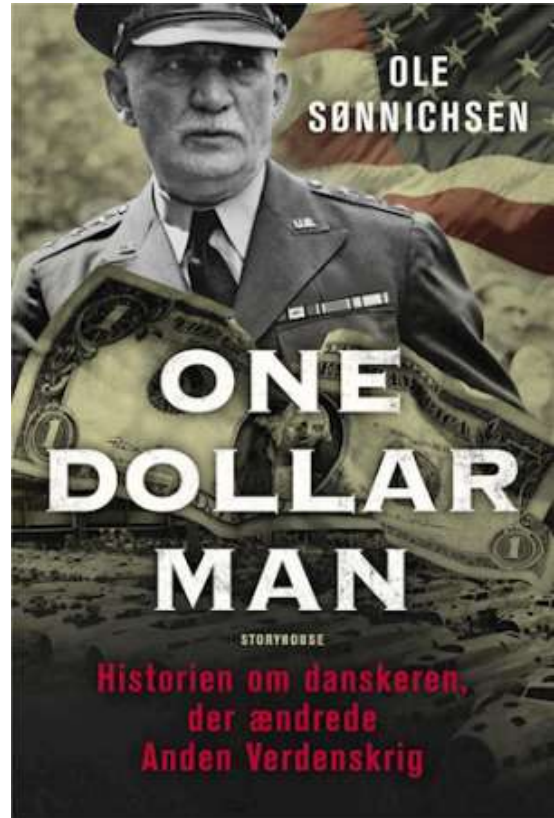
Historien om danskeren, der ændrede Anden Verdenskrig

Storyhouse, 2019. 432 sider. Illustreret. Pris 299 kr.

Af Kresten Søe

Cykelsmeden fra Kartoffelrækkerne, der blev produktionsgeni

ONE DOLLAR MAN er den glemte historie om William S. Knudsen. Cykelsmeden, der udvandrede til USA med immigrantskib S/S Norge fra huset i Voldmestergade i Kartoffelrækkerne i København i 1900. Han kæmpede sig op fra bunden af det amerikanske samfund og blev en af USA's største og bedst betalte erhvervsfolk. Knudsens særlige talent for at organisere mænd og maskiner bragte ham i hjertet af den rivende udvikling, som ibrugtagningen af samlebåndet betød i bilproduktionen. Men allerede forinden ansættelsen i Fords berømte bilfabrikker 1911 havde Knudsen vist sin duelighed, blik for effektiv produktion og evner for mekanisk snilde i mindre virksomheder. Erfaringerne herfra kom ham til gavn, og han avancerede hos Ford med raket fart. 1922 skiftede han job til General Motors. Her kom han trods det økonomiske krak 1929 og problemer med strejker med en gryende aggressiv fagbevægelse til at stå for bilmærket Chevrolets store succes. Hertil kom optimering af GMs produktion og oprettelse af bilfabrikation i Europa. Succesen blev cementeret med en post som øverste direktør for hele General Motors med 250.000 ansatte.

Fra produktionsgeni til nationalhelt

Sideløbende med at Knudsens ry steg mod zenit, buldrede Hitler frem i Tyskland. Den anden verdenskrig brød ud, og Frankrig blev løbet over ende. Faldt England stod USA for tur, og præsident Franklin D. Roosevelt indså, at landet her stod næsten forsvarsløst uden større hær og organiseret våbenproduktion. Der var brug for en mand, der kunne stille sig i spidsen for en amerikansk masseproduktion af krigsudstyr. Opgaven krævede tid og syntes uoverskuelig. Men præsidenten havde én oplagt kandidat. Den 28. maj 1940 ringede telefonen fra Det Hvide Hus hos Knudsen hos General Motors i Detroit. Danskeren blev hentet til Washington DC, hvor han på kun 18 måneder skabte og organiserede et gigantiske landsomspændende net af fabrikker med tusinder af underleverandører. Et produktionsmæssigt mesterværk, der kort efter Pearl Harbor begyndte at spytte titusinder af krigsfly, kampvogne, millioner af håndvåben og hundredvis af skibe ud fra velsmurte samlebånd. Knudsens produktionsgeni sikrede dermed de våben, der udrustede de allierede hære og sikrede sejren i kampen mod Hitler og japanerne. I løbet af sin indsats blev Knudsen udnævnt til trestjernet general, hædret to gange med USA's fornemste orden og ophøjet til en legendarisk skikkelse. Han var dertil pressens yndling med sin levendegørelse af selve den amerikanske drøm med indvandrerens med kun 30 dollars på lommen, der endte som nationalhelt. Den enorme arbejdsindsats og kampen mod bureaukrati og politiske intriger havde dog sin pris, idet Knudsen døde allerede som 69årig i 1948.

Indhold, opbygning og fremstilling

Bogen er illustreret med s/h samtidsfotos og skrevet i en journalistik fremstilling. I starten springer den i kronologien ved at tage udgangspunkt i det øjeblik, hvor Roosevelt ringer Knudsen op på kontoret. Herefter går biografien tilbage og følger Knudsen fra starten i Danmark. Fremstillingen veksler mellem uddrag fra kilderne, som fortrinsvis er ældre værker, personstof og fx artikler i pressen og markante taler og hyldest ved forskellige lejligheder. Ind imellem bindes handlingen sammen med forfatterkommentarer og forklarende indslag fra den samtidshistoriske ramme. Her graver Sønnichsen ofte lidt ned med en mere analytisk tilgang - en tilgang der - som det fx sker med hensyn til Knudsens samtidssympati for Hitler og den nye økonomiske udvikling i Tyskland - på udmærket vis analyseres og udblødes under inddragelse af de tilsvarende fremtrædende samtidsholdninger. Også en del anekdoter bliver der plads til, ligesom læseren - igen vurderet på samtidspræmissen - får et nuanceret velunderbygget indblik i Knudsens menneskesyn, person, sociale engagement og holdningen til medarbejdere og den gryende amerikanske fagbevægelse.

Letlæseligt sprog og gode anskueliggørelser

Sønnichsen har en fin journalistisk tæft for at blande analyser, faktisk stof, kildeindslag og anekdoter i en god almen letlæselig cocktail. På samme måde behersker han kunsten at anskueliggøre bogens forskellige komplekse problemfelter i Knudsens ultimative projekt med at skabe balancegang mellem USA's frie markeds kræfter og behovet for en statsstyret våbenproduktion. Biografien formår således at bringe læseren tæt på personen Knudsen både som leder, organisator og menneske samtidigt med, at han også primært vurderes som et produkt af samtidens USA. Til gengæld males familiemennesket og de detaljerede tekniske forklaringer i hans produktionsgeni med ret bred pensel. Ind imellem tager citater fra overfladiske journalistiske samtidsartikler og ditto vitaminfattige store ord ved diverse begivenheder dog overhånd og bliver fyldstof. Men for langt det meste holder Sønnichsen dog næsen fint i sporet og undgår behændigt at henfalde til et traditionelt helte-epos. Faktuel halter bogen et par steder. Fx var den berømte RMS Lusitania ikke verdens største skib i 1915, den engelske hær blev ikke befriet men evakueret ved Dunkerque, USA havde ikke europæiske allierede i 1940, og Hitler besatte ikke Tjekkosllovakiet men "kun" Tjekkiet i 1939. Men det er bagateller mod bogens øvrige kvaliteter.

To Knudsen biografier udkommer næsten samtidigt

For en måned siden udkom Martin Lunds: "Big Bill" (s.d.) - ligeledes om William S. Knudsen. De to biografier har stort sammenfald med hensyn til vinkler, udvalg og behandling af markante episoder og sammenhænge. Martin Lunds bog har bl.a. force i sit større righoldige samtidige fotomateriale og sin mere dybdeborende anskueliggørelse af Knudsens rationalisering af produktionsmetoderne ved samlebåndene. Hertil kommer en mere udfoldet skildring af Big Bill som familiemenneske og engagement i fx lokalsamfund og velgørenhed. Sønnichsens biografi har til gengæld en markant styrke i sin anskueliggørelse og analyse af de komplekse sammenhænge i Knudsens store projekt og baggrunden for den modstand, han her stødte på i politiske og virksomhedsbegrundede intriger. Hvilken bog, man foretrækker, afhænger af læserens egen interessevinkel i tilgangen til emnet. Selv fandt jeg illustrationerne gav den bedste samtidsatmosfære og detaljerne i Knudsens produktionsfilosofi særdeles interessante hos Lund. Til gengæld gav Sønnichsens analyser og anskueliggørelse af de komplekse sammenhænge mig det bedste overblik.

Se også anmeldelsen af Martin Lund: Big Bill (/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/big-bill)

[Historie-online.dk, den 4. marts 2019]

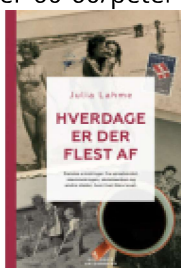
← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/de-danske-foerere>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

**PETER SPAR OG SØREN SOLD
- OM DEN FORSIGTIGE**

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/peter-spar-og-soeren-sold-om-den-forsigtige-generation>)

HVERDAGE ER DER FLEST AF

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/hverdage-er-der-flest-af>)
(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/veje-og-omvejej>)